

Ministry of Foreign Affairs of the
Netherlands

ადამიანის უფლებები დაკავების დროს და საქართველოში არსებული მდგომარეობა

კანონმდებლობის და პრაქტიკის ანალიზი

ანა ნაცვლიშვილი

თბილისი
2017

Ministry of Foreign Affairs of the
Netherlands

წინამდებარე ანალიზი მომზადდა ორგანიზაცია „ციხის საერთაშორისო რეფორმის პროექტის *„საქართველოსა და სომხეთში წამებასა და არასათანადო მოპყრობასთან ბრძოლა პრევენციული მონიტორინგის გაძლიერების გზით“* ფარგლებში. პროექტს აფინანსებს ჰოლანდიის საგარეო საქმეთა სამინისტრო. დოკუმენტის შინაარსზე სრულად პასუხისმგებელია ავტორი და ტექსტში გადმოცემული მოსაზრებები არც ერთ ვითარებაში არ შეიძლება ჩაითვალოს დონორისა და „ციხის საერთაშორისო რეფორმის“ პოზიციად.

The factsheet has been produced within the framework of Penal Reform International's project "***Reducing torture and ill-treatment through strengthening preventive monitoring mechanisms in Armenia and Georgia***", with financial assistance of the Netherlands Ministry of Foreign Affairs. The contents of this document are the sole responsibility of the Author and can in no circumstances be regarded as reflecting the position of either the donor or Penal Reform International.

ადამიანის უფლებები დაკავების დროს და
საქართველოში არსებული მდგომარეობა

*კანონმდებლობის და პრაქტიკის ანალიზი
2017 წ.*

წამება და არასათანადო მოპყრობა საქართველოს კანონმდებლობით ექვემდებარება ბლანკეტურ აკრძალვას.¹ როგორც წამების, ასევე არასათანადო მოპყრობის შემთხვევაში მოხელის ან მასთან გათანაბრებული პირის მიერ დანაშაულის ჩადენა დამამძიმებელ გარემოებას წარმოადგენს, რაც აისახება შესაბამის სანქციაზე.² ცალკე ექსპლიციტურ აკრძალვას ექვემდებარება დაკავებული თუ სხვაგვარად თავისუფლებაშეზღუდული პირის ფიზიკური ან ფსიქიკური იძულება.³ ასევე ცალკე დანაშაულებს წარმოადგენს მოხელის (მათ შორის სამართალდამცავის) მიერ სამსახურებრივი უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენება⁴ და სამსახურებრივი უფლებამოსილების გადამეტება.⁵

¹ საქართველოს კონსტიტუცია, მუხლი 17; სისხლის სამართლის კოდექსი, მუხლი 144¹, 144³

² სისხლის სამართლის კოდექსი, მუხლი 144¹ და 144³ (მოხელის ან მასთან გათანაბრებული პირის მიერ სანქციის სახით გათვალისწინებულია - წამების შემთხვევაში 9 დან 15 წლამდე, ხოლო დამამცირებელი ან არაადამიანური მოპყრობის შემთხვევაში 5 დან 10 წლამდე თავისუფლების აღკვეთა)

³ საქართველოს კონსტიტუცია, მუხლი 17 (3),

⁴ სისხლის სამართლის კოდექსი, მუხლი 332

⁵ სისხლის სამართლის კოდექსი, მუხლი 333

ინფორმაცია სავარაუდო დანაშაულის შესახებ, მათ შორის - მასმედიის მეშვეობით გავრცელებული ინფორმაცია, ავტომატურად წარმოშობს გამოძიების დაწყების ვალდებულებას.⁶ გამოძიება მიმდინარეობს გონივრულ ვადაში, მაგრამ არა უმეტეს შესაბამისი დანაშაულისათვის საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით [შემდგომში სსსკ] დადგენილი სისხლისსამართლებრივი დევნის ხანდაზმულობის ვადისა.⁷ კანონმდებელი არ აკონკრეტებს რა ჩაითვლება გონივრულ ვადად.

რაც შეეხება საქმეზე სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელებას, აღნიშნული პროკურორის დისკრეციულ უფლებამოსილებას წარმოადგენს.⁸ თუმცა პროკურორის დისკრეცია სისხლისსამართლებრივი დევნის ფარგლებში გარკვეულწილად შეზღუდულია, კერძოდ, დისკრეციული უფლებამოსილების გამოყენებით სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებაზე უარი დაზარალებულს შეუძლია სასამართლოში გაასაჩივროს, თუ ადგილი აქვს განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულს (აღსანიშნავია, რომ წამება განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულს წარმოადგენს.)⁹ ასევე პროკურორს არ შეუძლია დისკრეციული უფლებამოსილებით პირის მიმართ განრიდების გამოყენება თუ საქმე წამებისა და არაადამიანური

⁶ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 100, 101

⁷ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 103

⁸ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 166

⁹ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 168 (2)

მოპყრობის ბრალდებებს ეხება.¹⁰ ასევე მსგავს დანაშაულებზე დაუშვებელია იმგვარი საპროცესო შეთანხმების დადება, რომელიც სასჯელისგან სრულად გათავისუფლებას ითვალისწინებს.¹¹

დანაშაულის შედეგად მიყენებული ზიანის თაობაზე დაზარალებულ პირს შეუძლია სამოქალაქო წესით იდავოს და მოითხოვოს როგორც მატერიალური ისე მორალური ზიანის ანაზღაურება.¹²

გამომდინარე იქედან, რომ წამების და არასათანადო მოპყრობის რისკის მიმართ განსაკუთრებით მოწყვლადია დაკავებული თუ სხვაგვარად თავისუფლებაშეზღუდული პირი, მისი უფლებები დაკავების დროს დეტალურ რეგულაციებს ექვემდებარება.

- **დაკავება - თავისუფლების ხანმოკლე შეზღუდვა და მისი საკანონმდებლო რეგულირება**

დაკავება სისხლის სამართლის წესით

საქართველოს კონსტიტუციით, ადამიანის თავისუფლება ხელშეუვალია, შესაბამისად, კანონმდებლობით დეტალურადაა განსაზღვრული ამ უფლებაში ჩარევის წესი და საფუძვლები.

თავისუფლების აღკვეთა ან პირადი თავისუფლების სხვაგვარი შეზღუდვა დაუშვებელია სასამართლოს

¹⁰ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 168¹ (2)

¹¹ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 218 (8)

¹² სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 92

გადაწყვეტილების გარეშე¹³ ადამიანის დაკავება, რაც თავისუფლების ხანმოკლე შეზღუდვას წარმოადგენს,¹⁴ დასაშვებია კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში საგანგებოდ უფლებამოსილი პირის მიერ. დაკავებული თუ სხვაგვარად თავისუფლება შეზღუდული პირი უნდა წარედგინოს სასამართლოს, განსჯადობის მიხედვით, არა უგვიანეს 48 საათისა; თუ მომდევნო 24 საათის განმავლობაში სასამართლო არ მიიღებს გადაწყვეტილებას დაპატიმრების ან თავისუფლების სხვაგვარი შეზღუდვის შესახებ, პირი დაუყოვნებლივ უნდა გათავისუფლდეს; დაკავებულ ან დაპატიმრებულ პირს დაკავების ან დაპატიმრებისთანავე უნდა განემართოს მისი უფლებები და თავისუფლების შეზღუდვის საფუძველი. მას დაკავების ან დაპატიმრებისთანავე შეუძლია მოითხოვოს დამცველის დახმარება, რაც უნდა დაკმაყოფილდეს; ბრალდებულის წინასწარი პატიმრობის ვადა არ უნდა აღემატებოდეს 9 თვეს.

აუცილებელია დაკავებისთანავე პირს ეცნობოს დაკავების საფუძველი, ასევე გადაეცეს დაკავების ოქმი. დაკავებულს უნდა განემართოს, რომ მას აქვს უფლება ადვოკატზე; დუმისა და კითხვებზე პასუხის გაცემისაგან თავის შეკავების უფლება; უფლება, არ დაიბრალოს დანაშაული; რომ ყველაფერი, რასაც იგი იტყვის, შესაძლებელია მის წინააღმდეგ იქნეს გამოყენებული; უფლება, მოთხოვნის შემთხვევაში, შესაბამის დაწესებულებაში

¹³ საქართველოს კონსტიტუცია, მუხლი 18

¹⁴ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 170, (1)

მიყვანისთანავე, ჩაუტარდეს უფასო სამედიცინო შემოწმება.¹⁵ (ეს უკანასკნელი იძლევა იმის შემოწმების შესაძლებლობას, ხომ არ დაექვემდებარა პირი ფიზიკურ ძალადობას.)

დაკავებისთანავე დამკავებელი პირი ადგენს შესაბამის ოქმს, სადაც უნდა აღინიშნოს: ვინ, სად, როდის, რა ვითარებაში და რომელი საფუძველით განახორციელა დაკავება, ასევე უნდა მიეთითოს დაკავებულის ფიზიკური მდგომარეობა, მისი პოლიციის დაწესებულებაში ან სხვა სამართალდამცავ ორგანოში მიყვანის ზუსტი დრო და დაკავებულის უფლებებისა და მოვალეობების ნუსხა. დაკავების ოქმს ხელს აწერენ: თანამდებობის პირი, რომელმაც პირი დააკავა, დაკავებული და მისი ადვოკატი (მისი ყოფნის შემთხვევაში). ბრალდებულის პოლიციის დაწესებულებაში ან სხვა სამართალდამცავ ორგანოში მიყვანისთანავე ოქმს ხელს აწერს პოლიციის ან სხვა სამართალდამცავი ორგანოს უფლებამოსილი პირი. დაკავებულს გადაეცემა დაკავების ოქმის ასლი. თუ დაკავებისას პირს არ განემარტა უფლებები და არ გადაეცა დაკავების ოქმი ან თუ დაკავების ოქმი შედგენილია არსებითი დარღვევით, რომელიც აუარესებს პირის სამართლებრივ მდგომარეობას, თავისუფლებაშეზღუდული პირი დაუყოვნებლივ უნდა გათავისუფლდეს.¹⁶

¹⁵ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 174 (1,2,4)

¹⁶ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 175

პირის მოსამართლის წინაშე წარდგენის დროს მან, სხვა საკითხებთან ერთად, ბრალდებულს უნდა განუმარტოს ბრალდების არსი და წამებისა და არაპუნქტუალური მოპყრობისათვის საჩივრის (სარჩელის) შეტანის უფლება, ასევე მოსამართლემ ბრალდებულისგან უნდა გამოარკვიოს ხომ არ აქვს ამ უკანასკნელს უფლებების დარღვევასთან დაკავშირებით რაიმე საჩივარი ან შუამდგომლობა; თუ მოსამართლემ გამოარკვია, რომ პირის დაკავების დროს არსებითად დაირღვა სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მოთხოვნები, დაკავებული უნდა გათავისუფლდეს.¹⁷

დაკავების დროს გამოყენებული ძალა წინააღმდეგობის პროპორციული უნდა იყოს.¹⁸

ზემოთ მოყვანილი საკითხები, სისხლის სამართლის დაკავებასთან დაკავშირებული პრობლემები და გამოწვევები ვრცლად არის გაშუქებული ფონდი „ღია საზოგადოება - საქართველო“ და „ღია საზოგადოება მართლმსაჯულების ინიციატივის“ მხარდაჭერით გამოქვეყნებულ კვლევაში - „ექვმიტანილთა საპროცესო უფლებები საქართველოში“.¹⁹

¹⁷ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 197

¹⁸ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 111 (7), დაკავების დროს ძალისა და სპეციალური საშუალებების გამოყენების დამატებითი რეგულირებები მოცემულია პოლიციის შესახებ საქართველოს კანონში (მუხლი 33)

¹⁹ „ექვმიტანილთა საპროცესო უფლებები საქართველოში“, ბესარიონ ბოხაშვილი, გიორგი მშვენიერაძე, ირაკლი

დაკავება ადმინისტრაციული წესით

პირის უფლებების დარღვევის მაღალი რისკი არსებობს ასევე ადმინისტრაციული წესით დაკავების დროს, თუმცა სისხლის სამართლის საპროცესო რეგულაციებისაგან განსხვავებით, აქ კანონმდებელი ნაკლებ დაცვის გარანტიებს ითვალისწინებს. მაგალითად, დაკავებულ პირს არ განემარტება დაკავების გასაჩივრების უფლება და ვადები, ასევე, ენის არცოდნის შემთხვევაში, არ არის გათვალისწინებული თარჯიმნის მომსახურებით სარგებლობის უფლება, დაკავებული პირი ასევე არ სარგებლობს უფასო სამედიცინო შემოწმების უფლებით, ასევე ადმინისტრაციული სამართალი, სისხლის სამართლისგან განსხვავებით, არ იცნობს სავალდებულო დაცვას.

სამართალდარღვევის საქმის განმხილველი მოსამართლე არ იხილავს დაკავების კანონიერების საკითხს, არამედ იგი ცალკე წარმოებად უნდა წარიმართოს, რაც პროცესს არაეფექტურს ხდის.

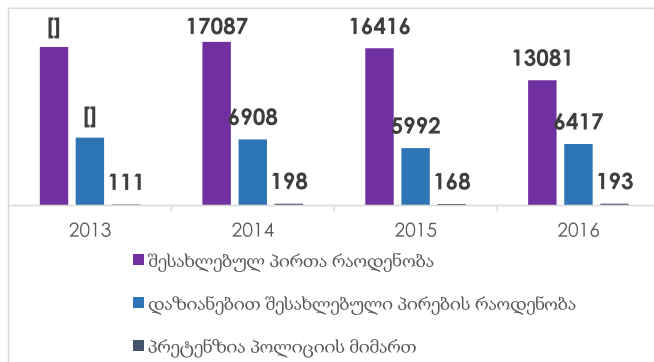
➤ დაკავების დროს პრაქტიკაში დაფიქსირებული გამოწვევები

საქართველოში დაკავების დროს პრაქტიკაში არაერთი პრობლემა ფიქსირდება, მათ შორის:

- დაკავებულ პირთა უფლებების დარღვევის, ძალის გადამეტების და არასათანადო მოპყრობის შემთხვევები. მაგალითად, საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციას [შემდგომში: საია] 2013 წლიდან 2016 წლის ივლისის ჩათვლით წარმოებაში აღებული ჰქონდა 21 საქმე, როგორც თბილისში, ასევე საქართველოს რეგიონებში, რომლებშიც სავარაუდოდ სამართალდამცავთა ბრალეულობა იკვეთებოდა. 21 საქმიდან 12 სწორედ დაკავების დროს პირის ცემასა და/ან სხვა ტიპის არასათანადო მოპყრობას ეხება.

სახალხო დამცველის ანგარიშის მიხედვით, „2015 წელთან შედარებით, 2016 წელს დროებითი მოთავსების იზოლატორში შესახლებულ პირთა რაოდენობა შემცირებულია, თუმცა **გაზრდილია დაზიანებით შესახლებულ პირთა და პოლიციის მიმართ პრეტენზიების რაოდენობა.** ბოლო 4 წლის განმავლობაში, 2016 წელს იზოლატორში შესახლებულ პირთა საერთო რაოდენობასთან მიმართებით დაზიანებით შესახლებულ და პოლიციის მიმართ პრეტენზიის მქონე პირთა ხვედრითი წილი ყველაზე მაღალია. 2015 წელთან შედარებით ასევე გაზრდილია დაკავებისას ან დაკავების შემდგომ სხეულის დაზიანების შემთხვევათა რაოდენობა. ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ძალადობა, დაკავებული პირის მიერ პროცედურული უფლებებით არაჯეროვნად სარგებლობა და სხეულის დაზიანებების არასრულყოფილი დოკუმენტირება კვლავ გამოწვევად

რჩება პოლიციის სისტემისათვის.“²⁰ (იხ. ინფოგრაფიკი N1)

ინფოგრაფიკი მომზადებულია საქართველოს სახალხო დამცველის ყოველწლიურ საპარლამენტო ანგარიშებში 2014-2017 წლებში დაფიქსირებული სტატისტიკის საფუძველზე.

გარდა არასათანადო მოპყრობისა, პრაქტიკაში ასევე ფიქსირდება:

- დაკავების დროს ნარკოტიკული საშუალების ან იარაღის ჩადების შემთხვევები, ჩვენების მიცემის იძულება;
- რიგ შემთხვევებში პოლიციის სამმართველოში პირთა შეყვანის დრო წინ უსწრებს მათი ფორმალური დაკავების დროს და ამ პროცესში

²⁰ სახალხო დამცველის საპარლამენტო ანგარიში, 2016 წ. გვ.7-8

ფიქსირდება პირთა უფლებების შელახვის შემთხვევები.²¹

- ხშირად დაკავება ხდება გადაუდებელი აუცილებლობის მაშინ როცა ამის არანაირი კანონით გათვალისწინებული საფუძველი არ არსებობს. ამასთან, ამგვარი მოქმედება ასუსტებს სასამართლო კონტროლის განხორციელების შესაძლებლობას, რადგან მხოლოდ პოსტ-ფაქტუმ კონტროლია შესაძლებელი (რომელიც ხშირად არაჯეროვნად ხორციელდება).
- დაკავების დროს ასევე ფიქსირდება სხვა ხარვეზები, მაგალითად 72 საათიანი ვადის დარღვევა,²² დაკავების ოქმის კანონის დარღვევით შედგენა.²³

პრაქტიკაში პრობლემები ფიქსირდება ასევე დაკავების კანონიერებაზე და საფუძვლიანობაზე სასამართლო კონტროლის განხორციელების ეტაპზეც.²⁴

²¹ ასეთ დროს, როგორც წესი, პირს იმახებენ მოწმის სახით, მის მიმართ ატარებენ გარკვეულ საგამომიებო მოქმედებებს და შემდეგ აკავებენ ოფიციალურად. თუმცა, მოწმის სტატუსით მიყვანის დროსაც პირს არ უმარტავენ უფლებებს, მათ შორის, უფლებას ადვოკატზე; ართმევენ პირად ნივთებს, მათ შორის, მობილურ ტელეფონს, რითაც მიზანმიმართულად უზღუდავენ ოჯახისა და ადვოკატის ინფორმირების უფლებას.

²² საიას სასამართლო მონიტორინგის ანგარიში, N7, გვ. 27, იხ. <https://gyla.ge/files/news/98.pdf>

²³ საიას სასამართლო მონიტორინგის ანგარიში, N8, გვ. 43, იხ. <https://gyla.ge/files/news/gamocemebi2012-2013/20.pdf>

²⁴ საიას სასამართლო მონიტორინგის ანგარიში, N11, გვ. 47-48

ასევე იკვეთება პრობლემები ადმინისტრაციული წესით პირის დაკავების დროს.²⁵ როგორც წესი, პოლიცია საერთოდ არ უთითებს დაკავების საფუძვლებიდან კონკრეტულად რომელზე დაყრდნობით განახორციელა დაკავება, რაც ართულებს პოლიციის მოქმედების კანონიერების შემოწმებას. ზოგ შემთხვევაში, ყოველგვარი დასაბუთების გარეშე, გამოიყენება დაკავების მაქსიმალური ვადა - 12 საათი. დაფიქსირდა შემთხვევები, როდესაც ოქმის შედგენის საფუძვლით დაკავებული პირები ისე გაათავისუფლეს, რომ სამართალდარღვევის ოქმი დაკავების პერიოდში არ შედგენილა. ამასთან ფიქსირდება რიგი შემთხვევებისა, როდესაც პოლიცია დაკავებას იყენებს იმ შემთხვევაშიც, როდესაც კანონი საერთოდ არ ითვალისწინებს დაკავების შესაძლებლობას.²⁶

➤ **წამებისა და არასათანადო მოპყრობისაგან დაცვის მექანიზმები საქართველოში**

საქართველოში წამების წინააღმდეგ ბრძოლის და წამების პრევენციის მანდატით აღჭურვილი რამდენიმე მექანიზმი არსებობს:

პროკურატურა - სამართალდამცავთა მიერ ჩადენილი დანაშაულების, მათ შორის წამებისა თუ არასათანადო მოპყრობის საქმეები, პროკურატურის საგამომიებო ქვემდებარეობას განეკუთვნება. პროკურატურის

²⁵ საიას ანგარიშში „სამართალდარღვევად მიჩნეული პროტესტი“, გვ.20-21, იხ. <https://gvla.ge/files/news/2008/geo.pdf>

²⁶ საია, სამართალდარღვევად მიჩნეული პროტესტი, გვ.20-21

ქვემდებარეა მათ შორის პროკურატურის მუშაკთა მიერ ჩადენილი დანაშაულების გამოძიება და მათზე საპროკურორო ზედამხედველობა. აღნიშნულ მიზნებს პროკურატურაში ასრულებს, ერთის მხრივ - გენერალური ინსპექცია და მეორეს მხრივ, სამართალწარმოების პროცესში ჩადენილი დანაშაულების გამოძიების დეპარტამენტი.

პრევენციის ეროვნული მექანიზმი: სახალხო დამცველი ასრულებს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წამებისა და სხვა სასტიკი, არაადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობის ან სასჯელის წინააღმდეგ კონვენციის ფაკულტატური ოქმით გათვალისწინებული პრევენციის ეროვნული მექანიზმის ფუნქციებს.²⁷ აღნიშნული ფუნქციის შესრულების მიზნით, სახალხო დამცველი ამოწმებს პენიტენციურ დაწესებულებებში, დაკავებისა და თავისუფლების შეზღუდვის სხვა ადგილებში, აგრეთვე ფსიქიატრიულ დაწესებულებებში, მოხუცთა თავშესაფრებსა და ბავშვთა სახლებში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობას; პირადად ხვდება და ესაუბრება დაკავებულებს, პატიმრობაში მყოფთ და მსჯავრდებულებს; ამოწმებს მათი აღნიშნულ დაწესებულებებში ყოფნის დამადასტურებელ დოკუმენტაციას.²⁸

²⁷ სახალხო დამცველის შესახებ ორგანული კანონი, მუხლი 3¹

²⁸ სახალხო დამცველის შესახებ ორგანული კანონი, მუხლი 19 (1)

სასამართლო: წამების პრევენციის საქმეში ასევე მნიშვნელოვანია სასამართლოს როლი. მართალია უშუალოდ სასამართლო არ წარმოადგენს არც სისხლისსამართლებრივი დევნის და არც საგამოძიებო ორგანოს, თუმცა ყოველი დაკავებული სწორედ სასამართლოს წინაშე წარდგება დაკავებიდან 48 საათში.²⁹

შესაბამისად მოსამართლეს შეუძლია და ვალდებულიცაა, გამოარკვიოს ხომ არ დაექვემდებარა პირი დაკავების დროს წამებას ან სხვაგვარ არასათანადო მოპყრობას.

ადამიანთა წამების, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შეძლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების განმახორციელებელი საუწყებათაშორისო საკოორდინაციო საბჭო - საბჭოს ფუნქციებს წარმოადგენს წამების წინააღმდეგ ბრძოლის სფეროში არსებული მდგომარეობის მონიტორინგი; წამების წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა დაცვის, დახმარებისა და რეაბილიტაციის სფეროში შესაბამისი სახელმწიფო ორგანოებისათვის განსაზღვრული ფუნქციების ეფექტიანად განხორციელების ხელის შეწყობა და მათი საქმიანობის კოორდინაცია; წამების წინააღმდეგ ეფექტიანი ბრძოლის შესახებ სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება, პერიოდული განახლება, იმპლემენტაციის მონიტორინგი და საქართველოს მთავრობისათვის

²⁹ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 196 (1)

რეკომენდაციების წარდგენა; ეროვნული პრევენციის მექანიზმის საქმიანობის ხელშეწყობა.³⁰

➤ წამების გამოვლენის და მასზე რეაგირების პრაქტიკა

საქართველოში სამართალდამცავთა მიერ სავარაუდოდ ჩადენილ წამებისა და არასათანადო მოპყრობის საქმეებზე, ასევე უფლებამოსილების გადამეტების ფაქტებზე გამოძიება არაეფექტურია.³¹ ბოლო 4 წლის მანძილზე სახალხო დამცველის მიმართვის შედეგად არცერთ სავარაუდო არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე არ დაწყებულა სისხლის სამართლებრივი დევნა.³² როგორც წესი, სამართალდამცავთა მიერ სავარაუდოდ ჩადენილ დანაშაულებზე გამოძიება არაგონივრული ვადით მიმდინარეობს ისე, რომ კონკრეტული შედეგი არ დგება. ასევე, ხშირ შემთხვევაში, არ ხდება წამების სავარაუდო მსხვერპლისთვის დაზარალებულის

³⁰ადამიანთა წამების, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსეობის შემლახავი მოპყრობისან დასჯის წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების განმახორციელებელი

საუწყებათაშორისო საკოორდინაციო საბჭოს შექმნის შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №34, მუხლი 3

³¹ იხ. მაგ. საიას განცხადება „ბირჟა-მაფიას“ საქმეზე <https://gyla.ge/ge/post/saia-ekhmianeba-birzha-mafias-tsevrebis-dakavebas#sthash.7qkBodDP.dpbs>;

იხ. ასევე კოალიცია დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე მართლმსაჯულებისათვის განცხადება დემურ სტურუას და მუსიკოსების დაკავების საქმეებზე: <https://gyla.ge/ge/post/ganckhadaba-musikosebis-dakavebas-da-demur-sturuas-saqmeze#sthash.03u16qI6.dpbs>

³² სახალხო დამცველის საპარლამენტო ანგარიში, 2016 წ. გვ. 8

სტატუსის მინიჭება³³, რაც იმ მწირ შესაძლებლობებსაც ართმევს დანაშაულის სავარაუდო მსხვერპლს, რომელსაც კანონმდებლობა დაზარალებულს ანიჭებს.³⁴ როგორც წესი, გამოძიება არ მიდის ლოგიკურ შედეგებამდე და არ ხდება პასუხისმგებელი პირის გამოვლენა. ასევე ფიქსირდება შემთხვევები, როდესაც პირები, რომლებიც სამართალდამცავთა მხრიდან არასათანადო მოპყრობის ფაქტებზე მიუთითებენ, თავად არიან პოლიციისთვის წინააღმდეგობის გაწევის მოტივით ადმინისტრაციული თუ სისხლისსამართლებრივი წესით პასუხისგებაში მიცემული.³⁵

2016 წლიდან დღეის მდგომარეობით საიას 17 მიმდინარე საქმე აქვს, რომლებზეც, სავარაუდოდ,

³³ საიას ანგარიში „დაზარალებულის უფლებები სისხლის სამართლის პროცესში“ (2016 წ.) იხ. https://gyla.ge/files/news/2016_20uflebebi.pdf

³⁴ იმისთვის, რომ დანაშაულის მსხვერპლმა ისარგებლოს საპროცესო კოდექსით მინიჭებული უფლებებით, პროკურორმა, თავისი დადგენილებით, იგი დაზარალებულად უნდა ცნოს. მხოლოდ ამის შემდეგ შეძლებს პირი, ისარგებლოს ისეთი უფლებით, როგორიცაა გამოძიების მიმდინარეობის შესახებ ინფორმაციის მიღებისა და სისხლის სამართლის საქმის მასალების გაცნობის უფლება, ასევე, გამოძიების შეწყვეტის შესახებ პროკურორის დადგენილების გასაჩივრება.

³⁵ საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია, სამართალდამცავთა მიერ სავარაუდოდ ჩადენილი დანაშაულები და მათზე სახელმწიფოს რეაგირება: საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის წარმოებაში არსებული საქმეების ანალიზი, თბილისი 2016 წ. გვ. 8-20, იხ. <https://gyla.ge/files/news/2016-GEO.pdf>

სამართალდამცავთა დანაშაული იკვეთება.³⁶ აღნიშნულ საქმეებში, ძირითადად, იდენტური მდგომარეობაა, კერძოდ გამოძიება წლებია უშედეგოდ მიმდინარეობს; ამ ეტაპზე არც ერთ ამ საქმეში არავისთვის ბრალი არ არის წარდგენილი, რაც გამოძიების გაჭიანურებისა და არაეფექტურობის ეჭვს ბადებს. ასევე, ორი საქმის გარდა, განმცხადებლებს არ აქვთ დაზარალებულის სტატუსი მინიჭებული, რის გამოც ისინი (და შესაბამისად საია-როგორც მათი ადვოკატი) ვერ იღებენ დეტალურ ინფორმაციას გამოძიების მიმდინარეობის თაობაზე. რაც შეეხება დასრულებულ საქმეებს, ბოლო პერიოდში საიას წარმოებაში არსებულ 3 საქმეზე დღეის მდგომარეობით გამოძიება შეწყვეტილია დანაშაულის დაუდგენლობის მოტივით, ერთ საქმეზე მართალია დასრულდა სისხლის სამართალწარმოება და მოძალადე პოლიციელი გასამართლდა სასამართლოს მიერ, თუმცა დაზარალებულის მითითებით მის მიმართ განხორციელებულ არასათანადო მოპყრობაში მონაწილეობდა ასევე მეორე პოლიციელი, რომლის ქმედებებიც პასუხისმგებლობის მიღმა დარჩა.

³⁶ იხ. მაგალითად ირაკლი ხოფერიას საქმე, რომელშიც არაერთი ხარვეზი და კითხვის ნიშანი ფიქსირდება მიმდინარე გამოძიების კონტექსტში. საიას (დაზარალებულის ადვოკატი) საჯარო განცხადებები ამ საქმეზე იხ. აქ <https://gvla.ge/ge/post/saiam-irakli-khoferias-saqmestan-dakavshirebit-preskonferencia-gamarta#sthash.TYBMaczO.dpbs>; ასევე <https://gvla.ge/ge/post/irakli-khoferias-saqmis-mtavarma-motsmem-chvneba-shecvla#sthash.q4fJ14vF.dpbs>; ასევე <https://gvla.ge/ge/post/sasamartlom-irakli-khoferia-dazaralebulad-cno#sthash.hPpj7WvN.dpbs>

ვინაიდან უმრავლეს შემთხვევებში სამართალდამცავების მხრიდან განხორციელებული ცემისა თუ არასათანადო მოპყრობის საქმეებზე გამოძიება, ძირითადად, სისხლის სამართლის კოდექსის 333-ე მუხლით იწყება, რაც გულისხმობს სამსახურებრივი უფლებამოსილების გადამეტებას, რომელიც არ წარმოადგენს განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულს, აღნიშნული დანაშაულების მსხვერპლებს, ფაქტობრივად, არ რჩებათ სამართლებრივი ბერკეტი, სასამართლოს წინაშე იდავონ დაზარალებულის სტატუსის მინიჭებაზე. აღნიშნული სტატუსის გარეშე მსხვერპლი, ფაქტობრივად, უუფლებოდ რჩება. მას ხელი არ მიუწვდება გამოძიებასთან დაკავშირებულ ინფორმაციაზე.

➤ მტკიცებულებების მოპოვების საკითხი

საკანონმდებლო რეგულაციები

მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით, როგორც ბრალდების, ისე დაცვის მხარეს თავისი ინტერესების დასაცავად შეუძლია მოიპოვოს და სასამართლოში წარადგინოს მტკიცებულებები.³⁷

განსაკუთრებული საკანონმდებლო რეგულირების ქვეშ ექცევა მტკიცებულებების მოპოვების მიზნით ჩატარებული ისეთი საგამოძიებო მოქმედებები, რომელიც ზღუდავს კერძო საკუთრებას, მფლობელობას ან პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობას. ასეთი მოქმედებები უნდა

³⁷ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 9

ჩატარდეს მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე სასამართლოს განჩინებით.³⁸ მოსამართლის უარი საგამომიებო მოქმედების ჩატარების თაობაზე ერთჯერადად საჩივრდება სააპელაციო სასამართლოს საგამომიებო კოლეგიაში გამოტანიდან 48 საათის განმავლობაში. სააპელაციო სასამართლოს საგამომიებო კოლეგიის მოსამართლე საჩივარს განიხილავს ერთპიროვნულად, მისი შეტანიდან არაუგვიანეს 72 საათისა.³⁹

კანონმდებელი მსგავსი ღონისძიების მოსამართლის განჩინების გარეშე ჩატარების შესაძლებლობასაც ითვალისწინებს მხოლოდ ისეთ შემთხვევებში, როდესაც არსებობს მტკიცებულების დაუყონებლივ მოპოვების აუცილებლობა.⁴⁰ ზემოაღნიშნულ საგამომიებო მოქმედებებს განეკუთვნება მაგალითად ჩხრეკა, ამოღება, კერძო საკუთრების დათვალიერება, ექსპუმაცია და სხვა.

განსაკუთრებული რეგულირებას ექვემდებარება ფარული საგამომიებო მოქმედებები, ვინაიდან აღნიშნული ადამიანის უფლებაში ჩარევის ერთ-ერთ ყველაზე სერიოზულ ზომას წარმოადგენს და ამავედროულად, უფლების დარღვევის მაღალ რისკებს შეიცავს. ფარული საგამომიებო მოქმედება მხოლოდ იმ შემთხვევაში ტარდება, თუ მისი ჩატარება გათვალისწინებულია სსსკ-ით და ის აუცილებელია დემოკრატიულ საზოგადოებაში ლეგიტიმური მიზნის

³⁸ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 112 (1)

³⁹ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 207 (1, 4)

⁴⁰ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 112 (5)

მისაღწევად – ეროვნული უშიშროების ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, უწესრიგობის ან დანაშაულის ჩადენის თავიდან ასაცილებლად, ქვეყნის ეკონომიკური კეთილდღეობის ინტერესების ან სხვა პირთა უფლებებისა და თავისუფლებების დასაცავად.⁴¹ ფარული საგამოძიებო მოქმედებები შეიძლება ჩატარდეს მხოლოდ კოდექსით განსაზღვრულ კონკრეტულ მუხლებზე მიმდინარე გამოძიების დროს. ფარული საგამოძიებო მოქმედებები არ შეიძლება ჩატარდეს ნაკლებად მძიმე დანაშაულზე მიმდინარე გამოძიების ფარგლებში.⁴² მნიშვნელოვან რეგულირებას ექვემდებარება ფარული საგამოძიებო მოქმედებების საფუძველზე მიღებული ინფორმაციის შენახვა და განადგურება.⁴³

მოპოვებული მტკიცებულებების სასამართლოში წარდგენა თავისთავად არ გულისხმობს, რომ გადაწყვეტილება ამ მტკიცებულებებს დაეფუძნება. თითოეული მტკიცებულება უნდა შეფასდეს სისხლის სამართლის საქმესთან მისი რელევანტურობის, დასაშვებობის და უტყუარობის თვალსაზრისით.⁴⁴ ამასთან, მტკიცებულება, რომელიც კანონის არსებითი დარღვევით არის მოპოვებული და ამგვარი მტკიცებულების საფუძველზე კანონიერად მოპოვებული სხვა მტკიცებულება, თუ ის აუარესებს

⁴¹ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 143² (2)

⁴² სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 143³ (2)

⁴³ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 143⁵, 143⁸

⁴⁴ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 82 (1)

ბრალდებულის სამართლებრივ მდგომარეობას, დაუშვებელია და იურიდიული ძალა არ გააჩნია.⁴⁵

მტკიცებულებების დასაშვებობის შეფასება ხდება წინასასამართლო ეტაპზე. წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე მხარეთა შუამდგომლობის საფუძველზე განიხილავს წარდგენილი მტკიცებულებების კანონიერების საკითხს.⁴⁶

რაც შეეხება დასაშვებად ცნობილ მტკიცებულებებს, მათი გამოკვლევა უკვე საქმის არსებითი განხილვის სტადიაზე ხდება მხარეთა მიერ. ხოლო ცალკეული მტკიცებულებების გაზიარება, უკვე გადაწყვეტილების მიღების სტადიაზე, მოსამართლის უფლებამოსილებას წარმოადგენს.

პრაქტიკაში გამოვლენილი პრობლემები

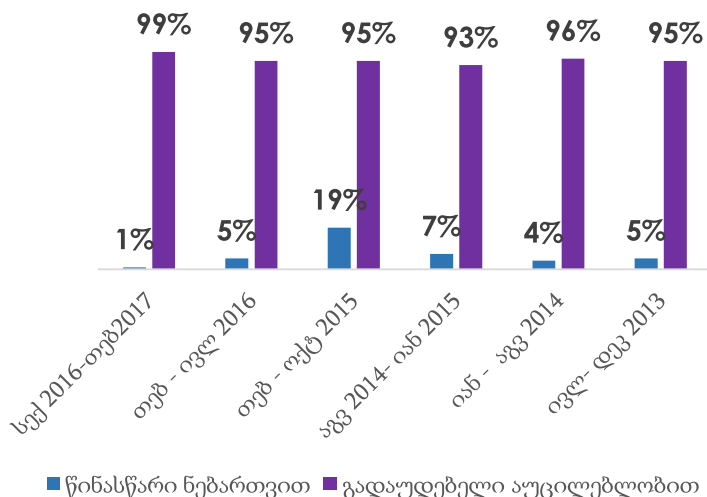
არსებობს არაერთი საქმე, სადაც პირები დასაბუთებულად ჩივიან ჩხრეკა-ამოღების დროს მათთვის ნარკოტიკული საშუალების ე.წ. „ჩადების“ შესახებ. მსგავსი საქმეები არაერთხელ შესულა სახალხო დამცველის ანგარიშებში.⁴⁷

⁴⁵ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 72 (1)

⁴⁶ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხლი 219 (4 (ა))

⁴⁷ სახალხო დამცველის საპარლამენტო ანგარიში, 2015 წ. გვ.187, სახალხო დამცველის საპარლამენტო ანგარიში, 2014 წ. გვ. 241-243, სახალხო დამცველის საპარლამენტო ანგარიში, 2013 წ., გვ. 192, სახალხო დამცველის საპარლამენტო ანგარიში, 2012 წ., გვ. 22, 62; იხ. ასევე „კოალიცია დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე მართლმსაჯულებისათვის“ განცხადება მუსიკოსების დაკავების

ჩატარებული ჩხრეკა-ამოღებები

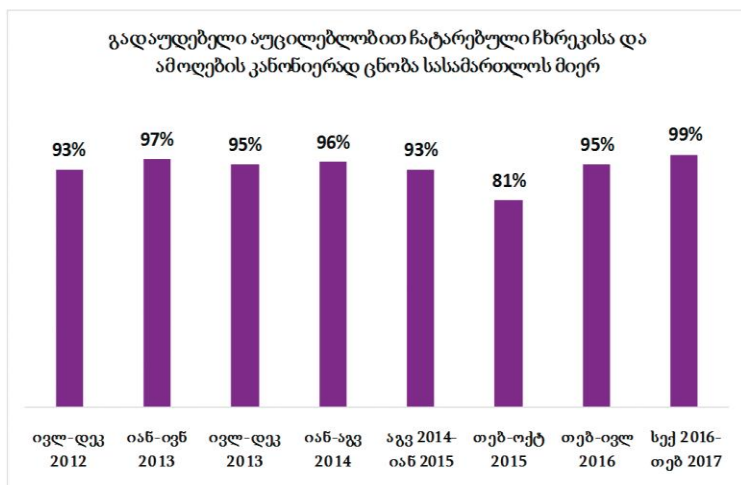

ინფორმაცია N2 მომზადებულია საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის მიერ 2013-2017 წლებში განხორციელებული სისხლის სამართლის პროცესების მონიტორინგის ანგარიშებზე დაყრდნობით.

საიას ანგარიშები აჩვენებს, რომ ჩხრეკა-ამოღების დროს, შემთხვევათა აბსოლუტურ უმრავლესობაში, აღნიშნული მოქმედება გადაუდებელი აუცილებლობის მოტივით ტარდება. თავის მხრივ, ძალიან მაღალია სასამართლოს მხრიდან გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებული საგამომიებო მოქმედებების დაკანონების მაჩვენებელი. ეს სტატისტიკა ეჭვებს აჩენს, ერთის მხრივ,

საქმეზე <https://gyla.ge/ge/post/ganckhadaba-musikosebis-dakavebasa-dademur-sturuas-saqmeze#sthash.03u16qI6.dpbs>

პოლიციელთა მიერ საგამონაკლისო წესის (გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარების) კეთილსინდისიერად გამოყენების, ხოლო მეორეს მხრივ - აღნიშნულ მოქმედებებზე ჯეროვანი სასამართლო კონტროლის არსებობის თაობაზე.

ინფოგრაფიკი N3 მომზადებულია საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის მიერ 2012-2017 წლებში განხორციელებული სისხლის სამართლის პროცესების მონიტორინგის ანგარიშებზე დაყრდნობით.

სახალხო დამცველის ანგარიშებში ასევე პრობლემურია პირადი ჩხრეკის მიზნით სრული

გამიშვლება, რომელიც, რიგ შემთხვევებში, არ მიმდინარეობს სათანადო გარემოში და დაცული არ არის ჩხრეკის ჩატარების პროცედურები. პრობლემურია ჩხრეკის ოქმის სრულყოფილად შევსება, რაც ნიშნავს იმას, რომ ოქმში დაფიქსირებული ინფორმაცია არ იძლევა პასუხს კითხვაზე - რა ვითარებაში მოხდა პირის დაკავება, ჰქონდა თუ არა ადგილი წინააღმდეგობის გაწევას, იქნა თუ არა გამოყენებული იძულების პროპორციული ზომა და რა ფორმით, განხორციელდა თუ არა დაკავება მშვიდ ვითარებაში, წინააღმდეგობის გაწევის გარეშე.⁴⁸

➤ პოლიციელების კვალიფიკაციის საკითხი

პრობლემის გადაჭრის ერთ-ერთ საშუალებას პოლიციელთა კვალიფიკაციის ამაღლება და სათანადო განათლების მიცემა წარმოადგენს.

პოლიციის აკადემიის სასწავლო მოდულებში, როგორც პატრულის თანამშრომლებისთვის, ისე უზნის ინსპექტორებისთვის, აკადემიის სასწავლო პროგრამებით გათვალისწინებულია მოქალაქეებთან ურთიერთობის სტანდარტების და კონფლიქტების მოგვარების მეთოდების შესწავლა, ასევე ცალკე საგნად ისწავლება *ადამიანის უფლებები და პოლიცია*, რომლის ფარგლებშიც თითქმის ყველა ძირითადი უფლება თემატურადაა ჩაშლილი. ამ საგნის ფარგლებში ისწავლება ასევე პოლიციის მიერ ძალის

⁴⁸ სახალხო დამცველის საპარლამენტო ანგარიში, 2016 წ., გვ. 296

გამოყენება და მასთან დაკავშირებული შედეგები, ძალის გამოყენების პრინციპები; ასევე წამების აკრძალვის თემატიკა, რაც მოიცავს წამების აკრძალვის განმარტებას, წამების აკრძალვის შინაარსს; რა განსხვავებაა წამებას, არაადამიანურ და დამამცირებელ მოპყრობას, არაადამიანური და დამამცირებელი მოპყრობის განმარტებებს, და პოლიციელის ვალდებულებებს წამების აკრძალვასთან დაკავშირებით. აღნიშნული საგანი შეიცავს ასევე პირის დაკავების ან დაპატიმრების საკითხების შესწავლას, კერძოდ როდის ჩაითვლება დაკავება მართლზომიერად და როგორ უნდა განხორციელდეს იგი. ასევე სასწავლო პროგრამითაა გათვალისწინებული ისეთი საკითხები, როგორებიცაა გენდერული თანასწორობა, ოჯახში ძალადობა, ეთნიკურ უმცირესობებთან მუშაობა და სხვა.

თუმცა საგულისხმოა, საგანს ადამიანის უფლებების შესახებ ჯამში ეთმობა 16 საათი, მოქალაქეებთან კომუნიკაციას უბნის ინსპექტორების მოსამზადებელ პროგრამაში - 8, ხოლო პატრულ ინსპექტორების მოსამზადებელ პროგრამაში 6 საათი; ეს მაშინ, როცა საგნებს „ქმედების დანაშაულად კვალიფიკაცია და ზოგიერთ დანაშაულთა კრიმინოლოგიური ასპექტები" და „საცეცხლე მომზადება" - 54 – 54 საათი ეთმობა.

პრაქტიკაში არსებული პრობლემები აჩვენებს, რომ საკითხი დამატებით ყურადღებას და განსაკუთრებულ სწავლებას საჭიროებს.

- საკანონმდებლო ხარვეზები, რაც ართულებს წამების გამოვლენას და მასთან ეფექტურად ბრძოლას;
- რეკომენდაციები

დაკავებასა და ზოგადად არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებით საკითხის პრობლემურობას, გარდა ინსტიტუციური და პრაქტიკული მიზეზებისა, ასევე განაპირობებს საკანონმდებლო დონეზე არსებული ხარვეზებიც.⁴⁹

- კანონი არ ადგენს პროცედურას, რომლითაც მოსამართლეს შეუძლია ქმედითი ზომების გატარება, როდესაც სახეზეა, სავარაუდოდ, არასათანადო მოპყრობა. კერძოდ, სსსკ-ის 197-ე მიხედვით, პირველი წარდგენის სხდომის მოსამართლე უფლებამოსილია, მხოლოდ განუმარტოს ბრალდებულს მისი უფლებები არასათანადო მოპყრობის საწინააღმდეგოდ და მოისმინოს არასათანადო მოპყრობის სავარაუდო ფაქტების შესახებ. მნიშვნელოვანია, კანონმდებლობით ექსპლიციტურად განისაზღვროს მოსამართლის გაზრდილი როლი არასათანადო მოპყრობის გამოვლენის და მის წინააღმდეგ ზომების მიღებასთან მიმართებაში. ასეთ ღონისძიებას შესაძლოა წარმოადგენდეს მოსამართლის უფლებამოსილება სასამართლო

⁴⁹ იხ. მაგ. საიას სასამართლო მონიტორინგის ანგარიში, N11, გვ. 36-40, [ob.https://gyla.ge/files/news/geo.pdf](https://gyla.ge/files/news/geo.pdf)

სხდომის/განხილვის ნებისმიერ სტადიაზე ბრალდებულის/მსჯავრდებულის მიმართ განხორციელებული წამების, დამამცირებელი ან არაადამიანური მოპყრობის შესახებ ვარაუდის გაჩენის შემთხვევაში მიმართოს შესაბამის ორგანოს გამოძიების დაწყების მოთხოვნით. ასევე მნიშვნელოვანია მოსამართლეს შეეძლოს ინფორმაციის მოთხოვნა იმის თაობაზე, თუ მისი მიმართვის საფუძველზე რამდენად დაიწყო გამოძიება. მოსამართლის მიმართვა შესასრულებლად სავალდებულო უნდა იყოს. ნაცვლად ამისა, დღეის მდგომარეობით მოსამართლე უფლებამოსილია, მხოლოდ ჰკითხოს ბრალდებულს, ჰქონდა თუ არა ადგილი მის მიმართ არასათანადო მოპყრობას.

- გადაუდებელი აუცილებლობით პირის დაკავებისას კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს შემდგომი სასამართლო კონტროლის განხორციელების შესაძლებლობას, რომლის ფარგლებშიც დაკავების კანონიერება და გადაუდებელი აუცილებლობის არსებობა გახდებოდა სრულყოფილი შესწავლის საგანი. მართალია, რომ პრაქტიკაში მოსამართლეების მხრიდან დაკავების კანონიერების შესახებ მსჯელობა პირველი წარდგენის სხდომაზე ხდება, თუმცა არსებული დამოკიდებულება დიდწილად არაერთგვაროვანია. არსებითად ხშირია ისეთი შემთხვევები, როდესაც პირველი წარდგენის სხდომის მოსამართლეები

საერთოდ არ განიხილავენ პირის დაკავების კანონიერებას.⁵⁰

- **მოსამართლეს კანონით არ ევალება, განიხილოს დაკავების კანონიერება წინასწარი სასამართლო ნებართვის არსებობის დროს** - მართალია, ამ შემთხვევაში პირის დაკავებაზე გაცემულია სასამართლო ნებართვა, თუმცა ეს არ გამოირიცხვას დაკავების პროცესში ისეთი კანონდარღვევის არსებობას, რასაც შეუძლია დაკავება უკანონოდ აქციოს, მაგალითად დაკავება უკანონოა თუ პირს არ განემარტა უფლებები და არ გადაეცა დაკავების ოქმი. შესაბამისად აუცილებელია სსსკ-ის 197-ე მუხლის ჩამონათვალში ასევე დამატოს დაკავების კანონიერების საკითხის განხილვაც, როგორც პირველი წარდგენის სხდომის მოსამართლის ერთ-ერთი ვალდებულება.
- **პრობლემატურია დაზარალებულის უფლებამოსილებების არასაკმარისობა და არაეფექტურობა.** კერძოდ, დაზარალებულს უნდა შეეძლოს დაზარალებულის სტატუსის მინიჭებასა და გამოძიების ან სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილების სასამართლოში გასაჩივრება არა მხოლოდ განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულის, არამედ ნებისმიერი ტიპის დანაშაულის დროს.

⁵⁰ საიას სასამართლო მონიტორინგის ანგარიში, N9, გვ. 66-67, იხ. <https://gyla.ge/files/news/98.pdf>

- პრობლემატურია განსხვავებული სტანდარტების არსებობა სისხლისა და ადმინისტრაციული წესით პირის დაკავების, ასევე პატიმრობის და შესაბამისი საქმის სასამართლო განხილვის დროს. აუცილებელია, გადაიხედოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი ადამიანის უფლებების ჭრილში და განხორციელდეს შესაბამისი რეფორმა ზემოაღნიშნული უთანასწორობის აღმოსაფხვრელად.
- ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ხარვეზად რჩება დამოუკიდებელი და ეფექტიანი საგამოძიებო მექანიზმის არარსებობა. დღეის მდგომარეობით არსებული სამართალდამცავი სისტემა ვერ უზრუნველყოფს გამოძიების სრულყოფილად და ეფექტურად წარმოებას სამართალდამცავთა მიერ სავარაუდოდ ჩადენილ დანაშაულებზე, რაც დასტურდება როგორც სახალხო დამცველის, ისე საიას ანგარიშებით. დაუსჯელობა კი ყველაზე მეტად ახალისებს ახალი დანაშაულების ჩადენას. ამ პრობლემის მოსაგვარებლად საჭიროა, შეიქმნას დამოუკიდებელი საგამოძიებო მექანიზმი, თუმცა აღნიშნულზე მკაფიო პოლიტიკური ნება ამ დრომდე არ არსებობს.⁵¹

⁵¹ იხ. მაგ. „კოალიცია დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე მართლმსაჯულებისათვის განცხადება აღნიშნულ თემაზე“ <https://gyla.ge/ge/post/koalicia-ekhmianeba-arasatanado-mopyrobis-faqtebze-gamodziebis-departamentis-sheqmnis-shesakheb-tsarmodgenil-kanonproeqts#sthash.QWbM5erY.dpbs>